

Організаційна структура партій НОВОГО ПОКОЛІННЯ

Тарас ПЛАХТІЙ

<https://zbruc.eu/node/90470>

Президентські вибори пришвидшили і посилили процес профанації української політики, що цілком вкладається у сучасну світову тенденцію, яка все частіше виносить на сам верх владної піраміди популістів, шоуменів і віртуальних персонажів.

Головною причиною цієї тенденції [ми вважаємо](#) зумовлену на системному рівні неспроможність традиційних політичних організацій елітних груп адекватно діяти у швидкозмінних, невизначених і турбулентних умовах сучасного інформаційного суспільства. Іншими словами, йдеться про

неспроможність управляючих підсистем – політичних організацій – реалізувати свою управлінську функцію щодо основної системи – суспільства, яке на даному історичному етапі свого розвитку раптом виявилось складнішим за них. Очевидним розв'язанням цієї проблеми є приведення організаційної складності управляючої підсистеми у відповідність до складності зовнішнього середовища, хоча владні еліти країн типу РФ намагаються вчинити навпаки – понизити рівень складності суспільства шляхом його атомізації, архаїзації, викорінення проявів самоорганізації. На нашу думку, її вирішення на рівні національної держави потребує конструювання, створення та розгортання легальних конституційних політичних організацій – керівних підсистем достатньої складності з метою управління національною державою як системою та для нейтралізації зовнішніх керівних впливів, причому складність керівних підсистем такого типу має зростати швидше, ніж може зростати складність інших підсистем в цій системі, її самої і зовнішніх систем.

В той же час, повертаючись до українських реалій, можна легко спрогнозувати швидке розчарування обдуреного з допомогою сучасних маніпулятивних технологій електорату у новій владі і посилення суспільного запиту на респектабельну компетентну політику і, відповідно, політичні партії нового покоління, які були б здатними ефективно та результативно діяти в турбулентному та швидкозмінному інформаційному суспільстві. На нашу думку, відсутність в Україні партій, що здатні запропонувати таку політику, і стала основною причиною перемоги віртуальної політичної шоу-команди над провідними українськими партіями з їхньою традиційною кулуарною політичною культурою.

Відомо, що зовнішні якості будь-яких систем, включно із соціальними, визначає їхня структура. Принципи вибору організаційної структури в організаціях бізнесу були розроблені в 70-90 роки минулого століття, найкраще в узагальненому вигляді вони представлені в книгах [Р.Дафта](#) і [Г.Моргана](#). За цим узагальненням тип зовнішнього середовища є головним фактором, що визначає найбільш оптимальну структуру для бізнесової організації. Причому в простому та визначеному зовнішньому середовищі найоптимальнішою буде проста лінійна ієрархічна структура з відповідними стратегіями конкуренції, які передбачають вимушені поступки, з формальними системами комунікації, з негнучкою організаційною культурою та з рутинними завданнями у працівників. В той же час турбулентне зовнішнє середовище вимагає переходу до горизонтальної структури з відповідними стратегіями конкуренції, які передбачають співпрацю, з ефективною системою обміну інформацією, з адаптивною організаційною культурою та з делегуванням повноважень.

Очевидно, що сучасне зовнішнє середовище, у якому діють політичні організації, особливо українські, є вкрай турбулентним, невизначеним і нестійким. Тому в ньому не можуть бути ні ефективними, ні результативними традиційні українські політичні партії з простою ієрархічною структурою, а потенційний успіх партій нового покоління –

створених з нуля або побудованих шляхом реорганізації старих – визначатиме вибір їхніми ініціаторами чи лідерами найбільш оптимальної з множини можливих горизонтальних структур.

Отже, вибір оптимальної організаційної структури може бути здійснений лідерами існуючих або ініціаторами створення нових політичних партій після оцінки ними типу зовнішнього середовища, у якому вони перебувають, а також після усвідомлення залежності успіху їх організації від вибору ними типу її організаційної структури.

Нагадаємо визначені нами передумови, що дозволять здійснити такий вибір:

1. Лідери існуючої політичної партії мають розуміти і погодитися, що жоден з них особисто ніколи не отримає абсолютної влади в організації і всі вони разом не сконцентрують влади в руках створеної ними малої групи, а забезпечать рівномірний її розподіл по всій організації шляхом запровадження у ній запропонованого нами інтегрованого комплексу організаційних інструментів та відповідної йому технології діяльності.
2. Лідери існуючої політичної партії на перших етапах її реорганізації у партію нового покоління мають бути готовими, використовуючи свою харизму та створюючи смисли, цілеспрямовано спонукати протягом щонайменше року всіх інших членів організації брати участь у зборах та взаємодіяти там відповідно до запропонованої нами технології діяльності. В подальшому, у міру розвитку організації та набуття її членами позитивного досвіду, сформується нова організаційна культура, яка укріпиться і зможе сама підтримувати своє відтворення та активувати всіх членів організації через описані в наших публікаціях (наприклад, про про архетипні засади партій нового покоління) природні механізми.
3. Лідери мають розуміти і погодитися, що не всі їхні бачення чи проекти рішень будуть підтримані та стануть основою партійних рішень; що консенсус в підрозділах політичної партії хоч і бажаний, проте у більшості випадків неможливий; що спроби його досягнути за будь-яку ціну роблять партію недієздатною; що нема стовідсотково правильних рішень, як і нема межі вдосконаленню, і тому найкращою альтернативою консенсусу є прийняття рішень $\frac{2}{3}$ або в $\frac{3}{4}$ голосів від кількості учасників зборів підрозділу; що найвищим організаційним пріоритетом є не прийняття ідеально правильних рішень, а уникнення конфронтації, збереження добрих стосунків всередині організації і, як наслідок, системне проведення зборів підрозділу, де у будь-який час можна ініціювати перегляд будь-якого рішення, якщо виявлено ознаки його хибності.

Ми далекі від ілюзорних уявлень про те, що лідери так просто відмовляться від шансу пограти в гру з нульовою сумою, коли виграш одного відбувається за рахунок програшу всіх інших, – азарт і біологічно обумовлене й неусвідомлене прагнення

абсолютної влади відключають у них здатність до раціонального аналізу шансів на успіх політичної партії в рамках такої гри.

Проте ми вважаємо, що зовнішні обставини – як-от неспроможність протягом тривалого часу збудувати чисельну ефективну та результативну партію, пасивація її членів внаслідок проявлення закону олігархізації Міхельса, зменшення з року в рік відсотка отриманих голосів на виборах усіх рівнів унаслідок появи конкурентів-імітаторів та популістів у яскравих обгортках шоу, розколи та рейдерські атаки, негативний приклад усіх трьох з половиною сотень українських партій, зрештою, усвідомлене розуміння природи соціально-психологічних процесів, що під впливом класичної групової динаміки протікають у партійних підрозділах – рано чи пізно змусить лідерів існуючих чи ініціаторів створення нових політичних партій домовитися й узгодити перелічені вище умови і забезпечити їх дотримання не обіцянками, клятвами чи підписами, а вибором відповідного комплексу внутріпартійних організаційних інструментів.

Отже, лише після домовленості та згоди лідерів чи ініціаторів із переліченими вище умовами вони, з метою забезпечити їх дотримання, можуть усвідомлено вибрати організаційну структуру і, відповідно, технологію діяльності партії шляхом обрання методології її діяльності та методики колективної роботи великих груп членів партійних підрозділів з реалізації обраної методології.

Зазначимо, що обрана методологія діяльності визначає складність керівних впливів, які управляюча підсистема (політична партія) буде здатна чинити на материнську систему (суспільство) та інші її підсистеми (інші партії, олігархічні клани, спецслужби, кримінальні угруповання тощо), а обрана методика колективної діяльності великих груп членів партійних підрозділів (яка задає їхні внутрішні правила та алгоритми взаємодії і правила та алгоритми взаємодії із зовнішнім середовищем) визначає здатність управляючої підсистеми (політичної партії) справлятися із зростанням власної складності внаслідок збільшення числа членів її складових (партійних підрозділів) та внаслідок зростання обсягу і складності опрацьованої та накопиченої нею інформації.

Разом методологія діяльності організації та методика колективної роботи великих груп людей, з одного боку, природним чином визначають її основний технологічний процес як сукупність операцій з перероблення інформації в керівні впливи необхідної складності та інтенсивності, а з іншого – зумовлюють тип організаційної структури як структуровану сукупність взаємозв'язків її членів та підрозділів у процесі їхньої взаємодії.

Отже, методологія діяльності політичної партії та методика колективної роботи великих груп її членів – це два незалежні фактори, які можуть

вільно обирати ініціатори створення нових чи лідери вже існуючих політичних організацій, що планують запровадження змін.

Зазначимо, що відсутність усвідомлення лідерами чи ініціаторами створення партій необхідності такого вибору не означає, що методологія та методика не будуть обрані. В такому разі вибір буде зроблено за замовчуванням з усіма негативними наслідками для партій – традиційна методологія їхньої діяльності передбачає активність партійних підрозділів лише на короткий термін перед виборами за умови зовнішнього фінансування при майже повній відсутності діяльності у проміжку між ними, а традиційна методика колективної роботи членів партійних підрозділів відразу запускає класичну, біологічно обумовлену групову динаміку як низку соціально-психологічних процесів, що в сукупності призводять до проявлення [закону олігархізації Міхельса](#) через концентрацію влади у керівному ядрі при пасивації партійного загалу.

Тому одним із ключових критеріїв вдалого вибору методології та методики діяльності партійних підрозділів є відповідність зумовленого ними типу організаційної структури політичних партій до її типу, що рекомендований теорією організацій для заданих умов зовнішнього середовища. Ще одним критерієм є здатність створених у такий спосіб політичних партій справлятися із наростанням власної складності при збільшенні чисельного складу їхніх підрозділів та обсягу і складності опрацьованої та накопиченої ними інформації без втрати передбаченого у момент створення набору їхніх емерджентних якостей.

Розробляючи [стратегію розвитку](#) українських політичних партій другого ешелону, ми обґрунтували вибір у якості методології діяльності партій **стратегічне управління**, а у якості методики колективної роботи великих груп членів партійних підрозділів **на його реалізацію** – [методику](#) колективної безконфліктної роботи великих груп людей в динамічній мережі.

На основі цього вибору ми детально описали [технологію](#) діяльності політичних партій нового покоління, розглядаючи технологічний процес діяльності партійних підрозділів як сукупність операцій з перероблення «сировини» (інформації) у напівфабрикати (стратегічні плани) та вироблення «готової продукції» (керівних впливів) заданої складності та інтенсивності, який повинен відповідним чином пов'язувати «процеси праці» членів політичної партії під час чергових зборів та у проміжках між ними із природними процесами групової динаміки, які є недоступними для ручного цілеспрямованого регулювання з боку «працівників» і менеджменту (членів партії та її лідерів).

Далі буде описано організаційну структуру політичних партій нового покоління та процес її розгортання, що зумовлені рекомендованими методологією діяльності – стратегічним управлінням та методикою колективної безконфліктної роботи великих груп членів партійних підрозділів у динамічній мережі. Структуру, яка забезпечить системне і

безперервне вироблення партійними підрозділами їхнього основного продукту – керівних впливів на усіх можливих рівнях:

- 1) *директивному*, у вигляді просування та прийняття рішень представниками партії у владі на основі колективно вироблених партійних позицій;
- 2) *інформаційному*, у вигляді позицій партії з найбільш актуальних питань, що виникають у суспільстві на всіх рівнях;
- 3) *концептуальному*, у вигляді взаємопов'язаних стратегій розвитку територій, населених пунктів, областей та країни в цілому, що базуються на ідеології партії, її цінностях та принципах;
- 4) *організаційно-структурному*, у вигляді просування та прийняття рішень представниками партії у владі щодо зміни структури об'єктів управління, що обумовить зміну їхніх емерджентних (надсистемних, зовнішніх) якостей.

Очевидно, що у процесі розгортання партії вона послідовно набуватиме здатності здійснювати керівні впливи – спочатку на другому, потім на третьому, а далі на першому і четвертому рівнях.

Зазначимо, що структура партії, з різною мірою деталізації, вже була описана у ряді наших публікацій (наприклад, у хронологічному порядку: липень 2009, жовтень 2009, лютий 2010, липень 2013, травень 2014, липень 2016 і квітень 2018). У цій публікації ми розглянемо її у **найбільш придатному вигляді для впровадження в реальних українських партіях – існуючих або тих, що незабаром будуть створені з врахуванням особливостей реєстраційної політики Міністерства юстиції України.**

Відомо, що структуру політичної партії визначає статут, який включає детальний опис її будови. Однак на практиці будь-яка спроба переходу від ієрархічної до горизонтальної структури політичної партії стикається з непереборною проблемою – реєстрацією відповідного статуту в Міністерстві юстиції України. На жаль, як показала практика, реєстрація політичної партії навіть із статутом, що відповідає традиційному ієрархічному шаблону від міністерства, викликає майже непереборні труднощі, свідченням чого є не створення нових, а перереєстрація з іншою назвою вже зареєстрованих партій ініціаторами створення найбільш відомих політичних проектів (наприклад, «Голос» чи «Слуга народу»).

Тому в українських реаліях лідери або ініціатори, намагаючись реорганізувати існуючу чи створити нову політичну організацію, яка би могла бути конкурентоздатною в умовах турбулентного зовнішнього середовища, змушені вирішувати системне протиріччя між накинutoю Міністерством юстиції ієрархічною юридичною оболонкою партії та рекомендованою теорією організацій для таких умов горизонтальною будовою. В результаті існуючої реєстраційної політики цього міністерства практично всі 354 українські політичні партії мають просту лінійну (ієрархічну) організаційну структуру, що тотожна структурі, скажімо,

асфальтового заводу. Саме тому, на нашу думку, ці політичні партії не спроможні продукувати нічого кращого від інтелектуального «асфальту».

Представлена нижче організаційна структура політичних партій нового покоління дозволить подолати це протиріччя і збудувати горизонтально структуровану політичну організацію, яка буде здатна діяти в турбулентних умовах зовнішнього середовища, на базі типового статуту ієрархічних політичних партій. Очевидно, що у разі отримання такою партією влади в країні одним з перших її кроків мала б стати зміна політики Міністерства юстиції у сфері реєстрації політичних організацій та **оновлення і реєстрація власного статуту** з метою приведення його у відповідності до внутріпартійних реалій.

Нагадаємо сформульоване нами теоретичне визначення організаційної структури політичних партій нового покоління: **ДИНАМІЧНА МЕРЕЖА – це змінна структура суспільно-політичних організацій, яка впорядковує та утримує у безконфліктному стані взаємодію всіх своїх членів шляхом їх циклічної реструктуризації у малі групи різного функціонального призначення за певним алгоритмом, що забезпечує вироблення, узгодження і прийняття колективних рішень учасниками у позиціях «рівний з рівним», а виконання – у множині тимчасових ієрархічних проектних, виконавчих та процесних груп з відповідальними виконавцями на чолі.**

Процес створення нової партії, як і описану нами реорганізацію існуючої, можна розбити на чотири етапи, що накладаються один на одного в часі.

Перший етап включає створення початкового, еталонного соціального «кристалу», життєдіяльність якого впорядкована обраними методологією та методикою роботи. Два наступні етапи передбачають його мультиплікацію в областях та на місцях, а останній етап – перехід життєдіяльності партії в робочий режим, що забезпечить безперервний розвиток всієї організації у процесі скоординованої діяльності його географічно розподілених підрозділів.

Тому далі ми представимо організаційну структуру партії як набір схем, що відображають її статичний вигляд у кожній із заданих нами послідовності реперних точок динамічного процесу її розгортання.

На схемі 1 представлено типову структуру української політичної партії відразу після установчого з'їзду. Як правило, вона включає наступні три ключові елементи, що здійснюватимуть реальний вплив на всі процеси партійної життєдіяльності в майбутньому.

Першим із них є керівний орган у складі малої групи (3–12 членів), який ми далі називатимемо Координаційною радою і у який може входити або діяти окремо голова другого елемента – виконавчої структури, далі – секретаріату партії. Залежно від обсягу проведеної ініціаторами створення партії перед установчим з'їздом роботи, вона може мати більш чи менш

сформований секретаріат, що включає представників в областях та на місцях. Автономну позицію в рамках партійної структури займає голова третього ключового елемента – центрального контрольно-ревізійного бюро.

Наявність у партії перелічених структурних елементів однозначно свідчить про те, що на світ з'явився черговий ембріон партійного сімейства КПРС з усіма притаманними цьому сімейству якостями.

І лише свідоме втручання лідерів-ініціаторів партії на організаційно-структурному рівні може зупинити цей, з точки зору біологічної природи людей, фактично невідворотний процес розгортання організації з жорсткою ієрархічною структурою, що знову і знову відтворюється в партійних підрозділах усіх рівнів у результаті перебігу класичної групової динаміки, базовим процесом якої є ранжування лідерів шляхом ініціювання та підтримки ними міжособистісних та міжгрупових конфліктів.

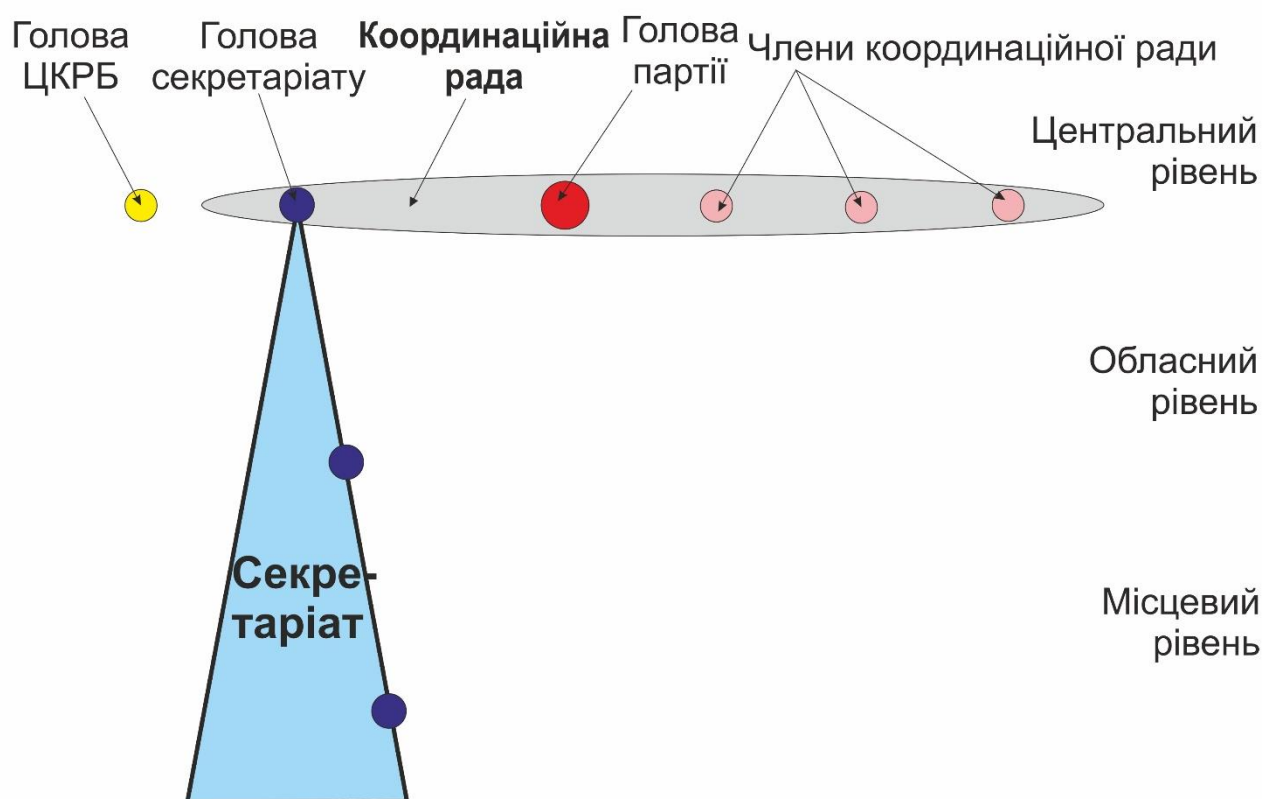

Схема 1. Типова структура української політичної партії на момент її реєстрації (клікнути для збільшення)

Отже, припустимо, що лідери-ініціатори створення політичної партії усвідомили і прийняли представлені вище передумови, а для забезпечення їх практичної реалізації обрали рекомендований нами комплекс організаційних інструментів з відповідними їм соціальними технологіями, який сформовано на основі методології діяльності – стратегічного управління, що здійснюється за методикою безконфліктної колективної роботи великих груп людей у динамічній мережі.

Далі вони мають на центральному рівні створити еталонний соціальний «кристал», життєдіяльність якого була би впорядкована обраними методологією та методикою роботи, що передбачає запуск та підтримку низки взаємопов'язаних процесів у рамках його організаційної структури (схема 2).

Таким чином, побудову партії нового покоління лідери-ініціатори мають розпочинати не знизу, а зверху, задаючи нові правила та алгоритми взаємодії членів центрального підрозділу та особисто контролюючи їх дотримання, що дозволить запровадити та стабілізувати нову організаційну структуру.

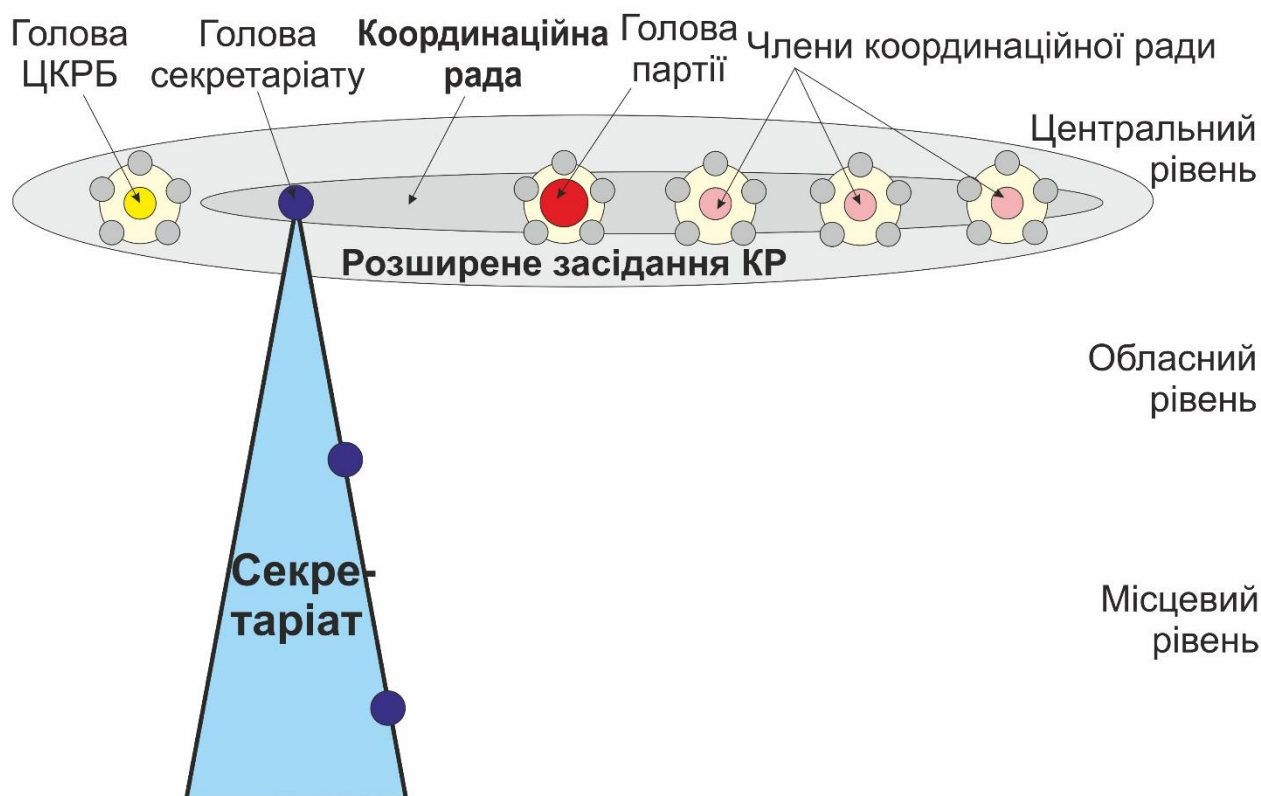

Схема 2. Створення Розширеного засідання Координаційної ради партії на центральному рівні (клікнути для збільшення)

Для реалізації цього Координаційна рада в рамках своїх статутних повноважень засновує власне Розширене засідання – дорадчий орган у складі 40–100 осіб, до участі в якому запрошують різнопрофільних експертів, безпартійних політиків, громадських активістів, журналістів, науковців, представників молодіжних, профспілкових та інших організацій. Одночасно до роботи Розширеного засідання долучаються представники партії в областях, які через певний проміжок часу стають носіями нової організаційної культури та набувають досвід, що буде необхідний їм для створення у майбутньому розширених засідань керівних органів партії в областях та на місцях.

Основною метою створення Розширеного засідання є вироблення проектів рішень Координаційної ради партії. Очевидно, що якіснішим буде склад Розширеного засідання, то кращими будуть розроблені ним проекти рішень – це мають враховувати лідери-ініціатори створення партії при доборі та запрошенні його учасників.

За кожним членом Координаційної ради закріплюється одна із множини сфер її діяльності – оптимально від 4 до 12. На початку створення партії ми рекомендуємо обрати сформований нами [перелік](#) із п'яти найбільш загальних сфер (управління, економіки, інфраструктури, соціально-культурної і організаційної сфер), виокремлюючи їхні складові як нові сфери у міру формування пріоритетів партії. Кожен такий координатор у рамках власної сфери добирає і рекомендує для затвердження Координаційною радою учасників Розширеного засідання серед тих, хто вже зголосився до роботи у ньому, та серед тих, кого, на їхню думку, слід запросити. На нашу думку. Голова партії мав би координувати діяльність сфери управління (політико-правова сфера), заступник – діяльність організаційної сфери. Інші члени Координаційної ради партії мали б розподіляти сфери згідно зі своїми компетенціями.

Окремі групи Розширеного засідання утворюють представники центрального контрольно-ревізійного бюро партії і секретаріату партії як виконавчої структури. Зазначимо, що запропонована нами нова організаційна структура та відповідна їй організаційна культура принципово змінюють функції цих підрозділів. У їхніх рамках секретаріат займається не виконанням рішень керівних органів партії, а запуском та організаційною підтримкою процесів життєдіяльності партії, включно з процесами діяльності всієї множини виконавчих груп. Водночас контрольно-ревізійне бюро займається не контролем поведінки членів та лідерів партії і контролем відповідності рішень її керівних органів до програмних документів і статуту, а контролем перебігу **кожного** з множини процесів життєдіяльності партійних підрозділів на відповідність до чітко визначеного їх еталонного порядку перебігу, поширюючи результати контролю за минулий період серед учасників кожного чергового Розширеного засідання.

Чергові Розширені засідання Координаційної ради партії варто проводити не рідше, ніж раз у місяць у визначений день (наприклад, кожного першого вівторка місяця) або, за необхідністю, у будь-який інший день, якщо Координаційна рада партії прийме відповідне рішення. Умовою легітимності проведення Розширеного засідання вважаємо присутність на ньому достатньої для кворуму $\frac{2}{3}$ кількості членів Координаційної ради партії. Це дозволить їй, відповідно зі статутом, приймати легітимні рішення за результатами роботи Розширеного засідання.

На нашу думку, системність, послідовність і тяглість роботи Розширеного засідання як цілісної і системотвірної внутріпартійної інституції, котра виробляє, обговорює та узгоджує проекти рішень і, фактично, здійснює безпосередній вплив на процес їх прийняття, вимагає певної дисципліни

учасників у сенсі відвідуваності. Тому два пропуски Розширених засідань Координаційної ради партії без поважних причин мали б обумовлювати автоматичне виключення учасника – члена партії з його складу, а відновлення його участі мало б потребувати відповідного рішення Координаційної ради. В той же час пропуски без поважних причин Розширених засідань залученими експертами мали б автоматично призводити до перегляду формату співпраці з ними.

Ми відразу хочемо відкинути хибну, на нашу думку, ідею створення відокремлених від центру прийняття рішень дорадчих партійних органів – профільних комісій та комітетів. Залишені самі на себе учасники тих органів швидко втратять інтерес до колективної роботи, особливо у контексті того, що політики з центру прийняття рішень не встигатимуть навчатися настільки швидко, щоби зрозуміти сутність вироблених експертами порад. Ми вважаємо, що в сучасних умовах експерти відіграють не просто роль радників політиків, а й роль викладачів, які мають навчати – передавати свої знання членам та лідерам партії на марші у процесі їх колективної діяльності.

Очевидно, що учасники створеного на представлених вище засадах Розширеного засідання здійснюють стратегічне управління, яке включає вироблення стратегічних планів за методикою безконфліктної колективної роботи великих груп людей в динамічній мережі та їх реалізацію після реструктурування учасників засідання у множину проектних груп.

У свою чергу, вироблення стратегічних планів складається з розробки, узгодження та прийняття послідовності взаємопов'язаних проектів рішень, які, відразу після їх представлення доповідачами профільних груп Розширеного засідання, приймає статутний керівний орган партії – Координаційна рада, що складається з координаторів профільних груп цього засідання. **Таким чином, Координаційна рада приймає рішення у відповідності зі статутом партії шляхом голосування, але у присутності всіх решти членів Розширеного засідання, що дозволяє збалансувати формальні і неформальні групові процеси у партійному середовищі з метою унеможливити виокремлення керівного ядра, усвідомлення ним власних інтересів та реалізацію їх за рахунок зусиль партійного загалу – згідно із законом олігархізації Міхельса.**

Відразу після створення політичної партії нового покоління здійснюване нею стратегічне управління включає вироблення керівних впливів на другому і третьому рівнях управління за нашою класифікацією (див. [детальніше](#)): інформаційному та концептуальному, а також скоординовану діяльність для їхньої реалізації. На практиці вироблення керівних впливів на інформаційному рівні означає вироблення партійних позицій з найбільш актуальних питань життєдіяльності суспільства на різних його рівнях на основі спільних базових ідей, цінностей та принципів. У свою чергу, вироблення керівних впливів на концептуальному рівні означає розробку взаємопов'язаних стратегічних

планів розвитку України, областей, населених пунктів і територій на основі цих же спільних базових ідей, цінностей та принципів.

Детально перебіг відповідних двох основних політичних процесів із вироблення керівних впливів на інформаційному та концептуальному рівнях у рамках описаної тут організаційної структури буде представлено у наступній частині цього циклу публікації.

Після створення та запуску діяльності Розширеного засідання Координаційної ради на центральному рівні необхідно розпочати процес формування профільних наскрізних мереж, що пронизуватимуть обласні та місцеві рівні й охоплюватимуть потенційних членів партії, її прихильників, різнопрофільних експертів, журналістів, безпартійних політиків, громадських активістів та ін. (схема 3). Відповідальними за організацію, перебіг та результати процесу формування таких мереж в обраних сферах діяльності Розширеного засідання призначають координаторів відповідних профільних груп.

У рамках цього процесу представники секретаріату і представники центрального контрольно-ревізійного бюро формують власні мережі в областях і на місцях та проводять навчання їхніх учасників по організації та, відповідно, контролю за перебігом основних політичних процесів у партійних підрозділах, що задаються обраною методологією діяльності (в нашому випадку – стратегічним управлінням), яка здійснюється за обраною методикою колективної роботи їхніх членів (у нашому випадку – за методикою колективної безконфліктної роботи великих груп людей у динамічній мережі).

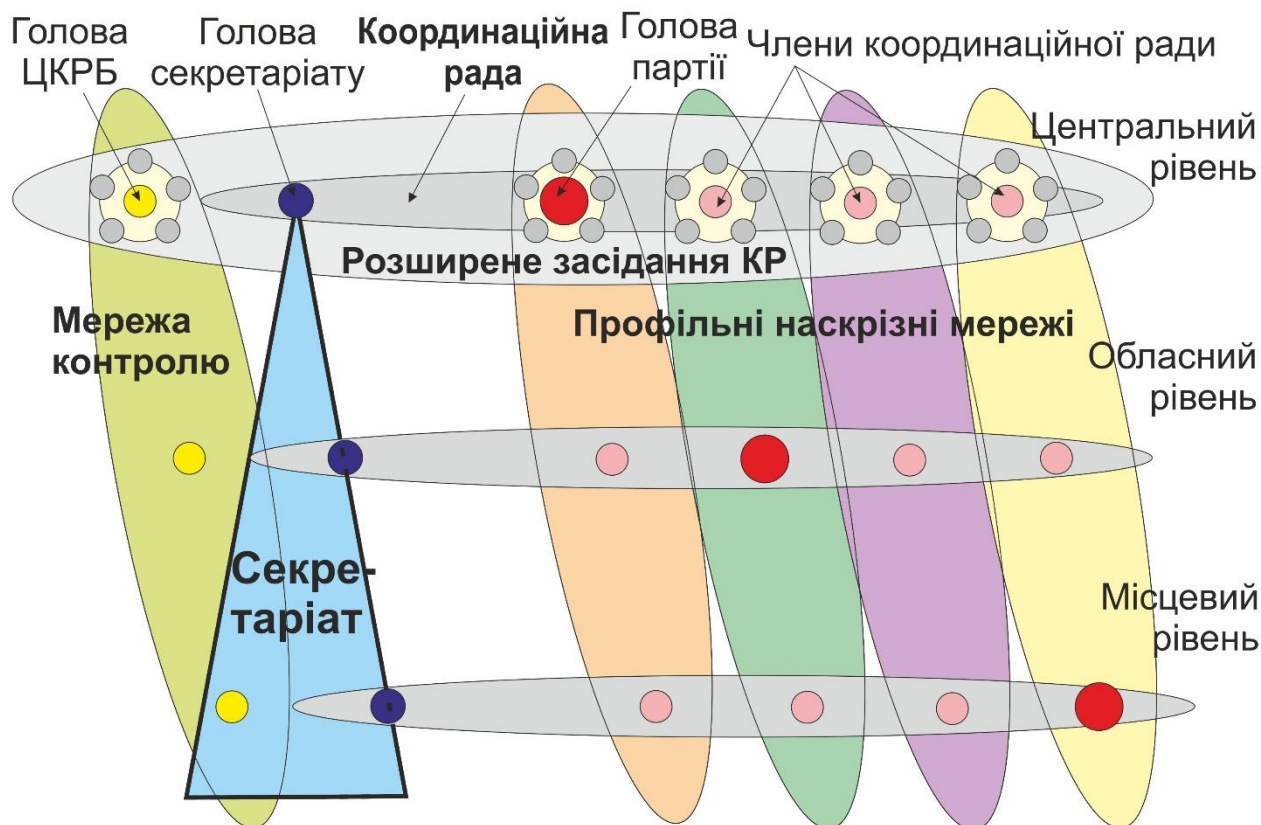

Схема 3. *Формування профільних наскрізних партійних мереж в областях і на місцях та створення керівних органів обласних і місцевих партійних підрозділів (клікнути для збільшення)*

Після формування обласних і місцевих мереж ті їхні учасники, які висловили бажання стати членами партії, за організаційної підтримки представників секретаріату в областях формують основні керівні органи обласних партійних підрозділів – ради обласних організацій, секретаріати і контрольно-ревізійні бюро. А за наявності достатньої кількості активістів на місцях – ради місцевих підрозділів, їхні секретаріати і контрольно-ревізійні бюро.

Члени рад обласних організацій розподіляють між собою відповідальність за координацію сфер їхньої діяльності, перелік яких відповідає переліку сфер діяльності Розширеного засідання центрального рівня. Далі вони створюють розширені засідання рад обласних організацій, залучаючи до її роботи учасників вже сформованих профільних наскрізних мереж, а також представників районів, населених пунктів і територій відповідної області (схема 4).

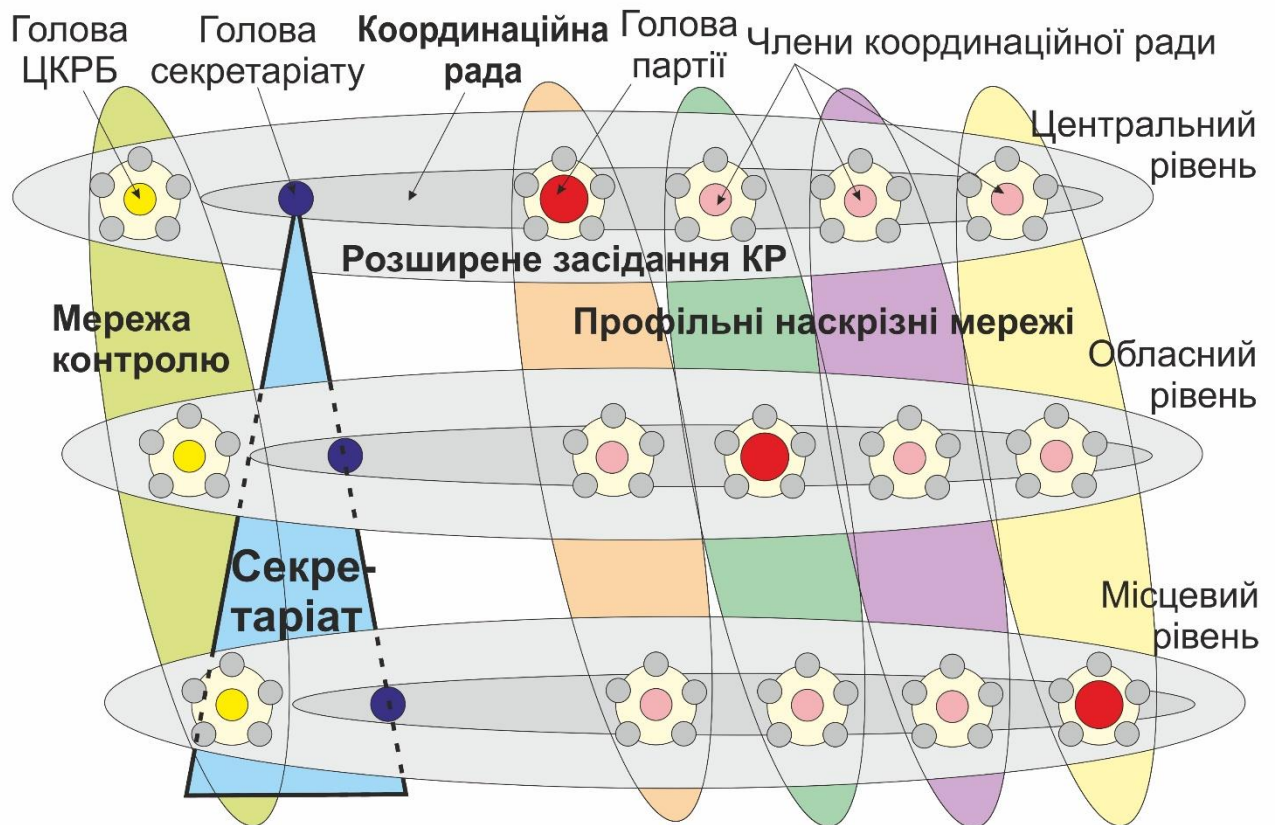

Схема 4. *Формування розширених засідань в областях і на місцях як впорядкованої партійної мережі мереж (клікнути для збільшення)*

Діяльність розширених засідань рад обласних підрозділів розпочинається запуском і налаштуванням у них політичних процесів, що тотожні процесам у вже діючому Розширеному засіданні координаційної ради центрального рівня. Координують цей запуск представники областей у Розширеному засіданні Координаційної ради на центральному рівні, які вже сформувавши уявлення та набули досвід роботи у ньому, а організують його попередньо підготовлені представники секретаріатів обласного рівня.

Контролюють відповідність усіх процесів розширених засідань рад обласних організацій до еталонного порядку їхнього перебігу попередньо підготовлені члени контрольно-ревізійних бюро обласного рівня.

Після певного періоду автономної роботи розширених засідань рад обласних підрозділів, що необхідний для відпрацювання всіма їхніми учасниками алгоритмів і правил колективної взаємодії в рамках нової організаційної культури, можна приступати до створення у такий же спосіб розширених засідань рад місцевих підрозділів партії.

По завершенню їхнього створення буде завершено процес розгортання мережевої організаційної структури політичної партії нового покоління, яка набуде вигляду впорядкованої мережі мереж, що зображена на схемі 4. І хоча структура на цій схемі у статиці нагадує типову матричну структуру, яку використовують деякі компанії у сфері бізнесу, однак ми не можемо класифікувати її таким чином через фундаментальні відмінності, що

полягають у динамічній (циклічно повторювальній і/або пульсуючій) зміні структури всіх її складових у часі.

У наших публікаціях (про [шляхи розвитку політичних організацій](#) і про [технологію діяльності партій нового покоління](#)) ми показали, що політичну партію нового покоління слід будувати відповідно до оптимального шляху [методології Адізеса](#), врахувавши відмінності між політичними та бізнесовими організаціями. Цей шлях передбачає певний порядок активації управлінських функцій, що принципово відрізняється від порядку їх активації на типовому шляху побудови організацій.

Отже, першою активується інтегруюча функція **I** внаслідок запуску процесу колективної безконфліктної роботи в динамічній мережі членів середовищ, які, на думку лідерів-ініціаторів, є базовими середовищами для партії. Далі запускається «підприємницька» функція **E**, яку у випадку партійного будівництва можна назвати функцією цілепокладання і яка – при поєднанні з активованою перед тим функцією **I** – дозволяє виробити спільне для всіх учасників інтегруюче бачення мети діяльності майбутньої політичної партії в рамках циклічного процесу стратегічного планування в динамічній мережі, здійснивши її декомпозицію до оперативних цілей у різнорівневих партійних підрозділах. Після цього активується управлінська функція адміністрування **A**.

Діяльність партійних підрозділів із активованими трьома управлінськими функціями **I**, **E** та **A** у рамках представленої на схемі 4 організаційної структури протягом певного часу дозволить сформуванню у їхніх членів [комплекс мотивацій](#), що забезпечить можливість активації управлінської функції **P**, яка у нашому випадку полягає у реалізації вироблених цими підрозділами рішень (а точніше – оперативних цілей їхніх стратегічних планів) силами множини спеціально створених ієрархічно структурованих груп на відповідній фазі циклічної зміни організаційної структури партійних підрозділів (схема 5).

Простіше кажучи, кожен оперативну ціль стратегічних планів партійних підрозділів реалізує закріплена за нею проектна група, що діє на засадах класичного проектного менеджменту. Члени та прихильники партії переструктуровуються у множину таких груп у проміжках між їх колективною діяльністю з вироблення стратегічних планів у складі зображеної на схемі 4 мережі мереж. Таким чином партія нового покоління зможе ефективно та результативно виконувати різні функції, зокрема дві найголовніші – вироблення рішень та їхнє виконання, циклічно перегруповуючи своїх членів у команди, що мають найбільш відповідну для кожної з обох функцій організаційну структуру.

Очевидно, що у центрі можуть формуватися трирівневі, дворівневі та однорівневі проектні групи, які охоплюють, відповідно, три, два або один рівень, якщо необхідно реалізувати певну оперативну ціль стратегічного плану діяльності центрального підрозділу партії. Відповідно, на обласному рівні можуть формуватися дворівневі та однорівневі проектні групи для

реалізації оперативних цілей стратегічного плану діяльності обласного підрозділу, а на місцевому рівні – лише однорівневі проектні групи для реалізації оперативних цілей стратегічного плану діяльності місцевого підрозділу партії.

Утворені у такий спосіб проектні групи можуть відрізнятися між собою за рівнем жорсткості ієрархічної структури і типом лідерства, що визначаються типом поставлених перед ними задач. Так, вирішення конкретних, чітко поставлених і зрозумілих задач із наперед визначеними критеріями оцінки їхніх результатів у задані терміни (тобто в умовах характерного для таких задач простого та стабільного зовнішнього середовища) потребує достатньо жорсткого ієрархічного структурування проектної групи з авторитарним типом лідерства, що може забезпечити високий рівень координації та синхронізації колективної діяльності її учасників.

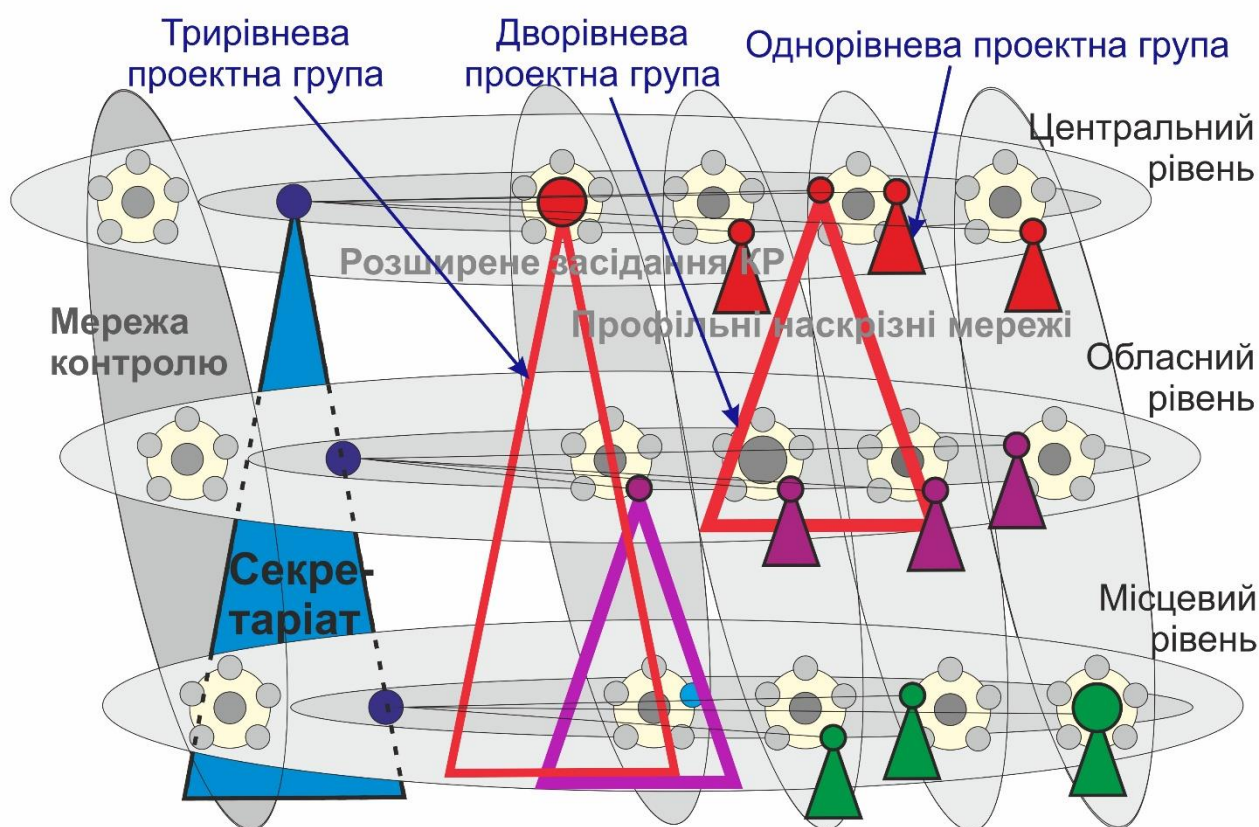

Схема 5. Формування різнорівневих проектних груп для реалізації стратегічних планів партійних підрозділів усіх рівнів (клікнути для збільшення)

До іншого типу належать проектні групи, які зазвичай виробляють інтелектуальний продукт достатньо великого обсягу (проекти законів, проекти позицій партійних підрозділів, аналітика тощо), а також групи, які вирішують організаційні задачі з невизначеним результатом у турбулентному, нестійкому та швидкозмінному зовнішньому середовищі. За таких умов їхня структура, як правило, є максимально горизонтальною з демократичним стилем лідерства, який радше можна розглядати як координування, з рівномірним розподілом повноважень серед учасників, з

інтенсивним обміном інформації, з адаптивною організаційною культурою та зі стратегіями внутрігрупової конкуренції, що переходить у співробітництво.

Ще один тип становлять групи, що контролюють перебіг внутрішніх процесів всередині партії та процеси її взаємодії із зовнішнім середовищем. Вище ми зазначили, що такі функції у партіях нового покоління будуть закріплені за контрольно-ревізійними бюро. Зовнішнє середовище, незважаючи на складність різнопрофільних та різнотипних задач, які вирішують партійні підрозділи, є для таких груп максимально простим – вони контролюють відповідність перебігу кожного із сукупності організаційних процесів у різнорівневих підрозділах до еталонного порядку їх перебігу. Тому організацію роботи таких груп найкраще здійснювати в рамках процесного підходу, що дозволяє їм працювати без вираженого лідерства, розподіливши між окремими внутрішніми мікрогрупами чи навіть окремими учасниками, які можуть діяти автономно, контроль за одним або кількома процесами у відповідних партійних підрозділах. Результатом роботи таких процесних груп має стати періодичне поширення інформації про відповідність перебігу сукупності процесів всередині організації та процесів її взаємодії із зовнішнім середовищем у відповідному розділі віртуального офісу партії.

В той же час первинні організації партії, що в сукупності складають місцеві її підрозділи, є, по суті, однорівневими проектними групами, які реалізують політику партії у спільнотах, на базі яких вони утворилися і які можна класифікувати за територіальним, галузевим, адміністративним чи будь-яким іншим принципом.

Очевидно, що у цьому контексті Секретаріат партії є постійно діючою трирівневою проектною групою з достатньо жорсткою ієрархічною структурою та авторитарним типом лідерства, яка виконує задачі з організації, координації, синхронізації та підтримки внутрішніх процесів у партії та процесів її взаємодії із зовнішнім середовищем. Такі структура і тип лідерства вибрані у відповідності до типу зовнішнього середовища секретаріату, яке є достатньо простим, стабільним та визначеним рамками обраних лідерами-ініціаторами партії методології діяльності та методики колективної роботи великих груп людей.

Залучення зовнішнього фінансування, безперечно, посилить сформований у членів та прихильників партії комплекс мотивацій, що формуватиметься в них у процесі здійснення стратегічного управління за методикою колективної безконфліктної діяльності в динамічній мережі на оптимальному шляху розвитку партії у відповідності до методології Адізеса. Це дозволить партійним підрозділам ефективніше здійснювати управлінську функцію **Р**, однак для підтримки оптимального балансу різнотипних мотивацій всередині сформованого у такий спосіб комплексу слід дотримуватися вироблених нами [засад фінансування](#) політичних партій нового покоління.

Попри очевидну складність представленої нами структури, реалізація кожного кроку її розгортання є цілком простою організаційною задачею і не становитиме жодних труднощів для команди політиків, які свідомо обрали рекомендовані нами методологію та методику діяльності партій нового покоління.

02.07.2019